

Kanoana

<i>Te Kamauri</i>	1
<i>Kaongora man NSC</i>	2
<i>Tekeraoi Te Kiritimati</i>	2
<i>Kaongora mai irouumi</i>	4
<i>Taeka n Reirei</i>	6
<i>Te Maiu ae Tabu</i>	7
<i>Nana Taratara Iesu</i>	10
<i>Kaubain Nei Maria</i>	12

“Bobe Baraniko ngke e kanankoa ana maroro iaon te Kiritimati nte bong ae 22th December ni moan te wiiki aio, ba te Kiritimati bon te tai n angaanga ao ni ibuobuoki....”

Kiribati Catholic
Charismatic Renewal
Service

Ibukin am rongorongo, taiaoaka reitaki ma Uriam Timiti, Teburoburo Eita ao Kautoa Tonganibeia.

E-mail:
Uriam Timiti - timiti.uriam@gmail.com
Teburoburo Eita - bubblesada.tks@gmail.com
Kautoa Tonganibeia - kautoaj3tki@gmail.com

Te Kamauri

Mauri tariu ao maneu n ana Tangira te Uea.
Merry Christmas and Happy New Year ma ami utu ni kabane!

E onrake nanon Emmanuera nte kukurei ngkai ti a bane n roko inanon te bong ae kakawaki aio ngkai e nang bungiaki iai ara tia kamaieu are bon te meetia ae lesu Christo are ti na butimaea ni moan nukanibongin te bong aio ae 24th December 2021.

Ti bon kakoaua ba e bon kakaokoro aron ara katauraoi inanon ara utu nako ni butimaea te Kiritimati ae e a roko aio. I taku ba te bong naba aio e a bon toki naba te waaki ni katikiroi inanon mwenga, makoro ao riki inanon bariti iaon Kiribati ba e na roko raneanean ara tairiki ngkana e bungiaki lesu ao ti na bane ni butimaea nakon maeura ao nakon ara utu ni kabane.

I taku ba e n teretere iroura ni kabane ba e na bon moanbai moa bon kaitiakan raoi ao katauraoan raoi nanora ba e na bungiaki iai ni koaua te merimeri ke ara Uea ae lesu Te Tei. N te aro anne, ao e na kona ni kaboua rabatam, tamneim ao maeum ni kabane, ao ni karikiko ba te aomata ae boou reirei ike ko a manga kona naba ni katauraoaki ao n riki ba ana aomata te Uea ni kakoroan nanon tibangam ae kakawaki ibukin Te Uea n te ririki 2022.

E bon kan reita naba anne ma ngkami Emmanuera inanon te tai aio ba e na roko raneanean te aonnaba ni bungiakin ara Uea ao ara Tia Kamaeu ae lesu Christo ibukina ba bon ngaia te maaka ao te tautaeka ao te neboaki n aki toki. E bobaraki te aonnaba ma karikibai ni kabane imatan lesu Te Tei are bon Te Atua Ngaia ba raon Te Atua Te Tama ao Te Tamnei ae Raoiroi.

Butimaean te Kiritimati iroura Kiritian bon butimaean naba ana bai n tangira Te Atua te Tama nakon aonnaba ao bon nakoira n tabemanira nako ma ara utu ni kabane. E na tei ba te kanikina ibukin

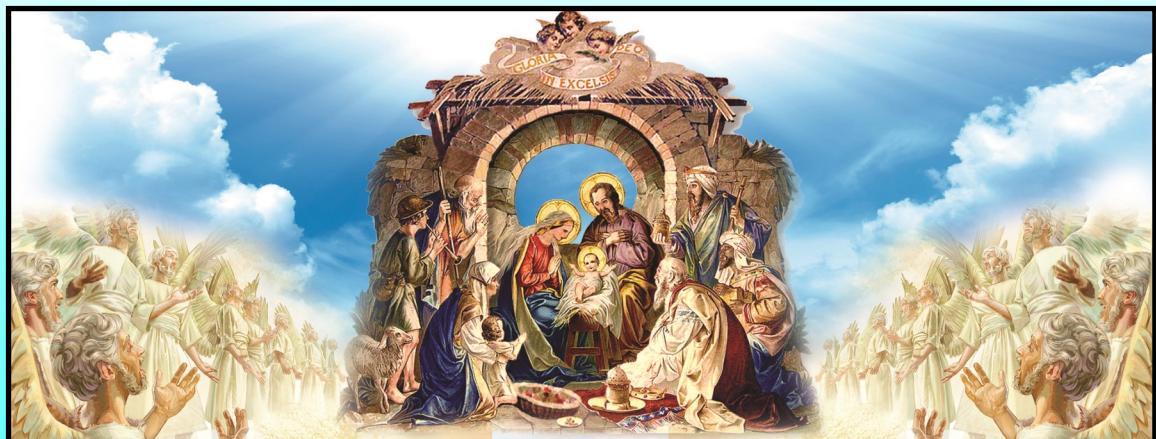
kabouan maeura ma ara onimaki n taainako ngkai bon akea tian ana tangira ma ana akoi te Atua ibukira.

Tao e na bon aki kona n toki ana nebonebo ma ana kakaitau Emmanuera nakon ara Uea ae lesu ibukin teimatoan ana kakawakin nakon abara ae Kiribati. N aba tabeua itinanikun Kiribati ao e na bon bae n aki roko raneanean te Kiritimati irouwia utu ma botannaomata ibukina ba a rotaki n rotongitongin ao buakan waaki ni kakirue, buaka, babakanikawai, ao ai bon te aoraki ae kakamaeku ae te covid19.

E bubuti naba Emmanuera nte tai aei ba ibuakon ara nebonebo ni kukurei ao ti na bon anga naba ara tataro ao ara bubuti ae batu nakon Te Uea ae maaka ba E na buokia botannaomata aika taonaki nte rawawata ma te kamarakaki inanon te tain te Kiritimati aio. Bon ana taeka naba Bobe Baraniko ngke e kanakoa ana maroro iaon te Kiritimati nte bong ae 22th December ni moan te wiiki aio, ba te Kiritimati bon te tai n angaanga ao ni ibuobuoki n aron are e karaoia lesu n rokona ba E na buokia ana botannaomata ake ti aki toki ni bubuti nakoina n taainako ba E na buokira ni kainanora. Ti na bon anga te Kiritimati aio ba ara tai n anga ara tataro nakon Te Uea ae Atuara ni bubuti ibukiia aomata aika kainanoi buokaia n ara tataro, ba a na bane ni kaotaaki maeua n raneanean ao mimitongin te Kiritimati nte bong aio.

Au kantaninga ba e na korakora tibangami man ana kanoa Emmanuera inanon te Toan te Kiritimati aio, ao ai bon ana karabaraba Emmanuera nakoimi taan wareware n Emmanuera ibukin teimatoan ami boutoka ao buokan kabutan ana taeka Te Uea inanon Emmanuera ma utu ni kabane.

Bon ana katekeraoi Emmanuera nakoimi tarira ao manera inanon te namakaina ae rangin kakawaki aio. Ana kakabaia Atuara ae maeu iaora n tai nako, ao ara bubuti nakon tinara ae Nei Maria ba e na kabatia ana akoi nakoira ma ara utu inanon te Kiritimati aio. Alleluia!

*“...ti na tuangia aomata
ake iai te maku inanoia
ba a na riai ni
korakora ao n aki
maku ba E na roko
Atuami ni kamaiu
ngkami.”*

Kaongora man NSC

Kaongora man NSC
Marytheresa Bonto, Betio

Kawaran aonnaba

E a tia ni kawaraki te abamakoro ae Beru imwin kangangan aron reken te mwananga. E a reke kawaraia imwin taonakin kiiba imwin ana reitaki NSC ao te abamakoro ae Beru n tieniia kabaean kangabuaka. E uara mwaaka ana i Beru. Aman kaain te team aika a mananga nako Beru are e kairaki iroun te Kauoman n Tia Babaire NSC ae Minterooti Maunana. A butimwaeaki raoi kaain te team iroun te Aro n reitaki ma aia Tama ae Fr. Tokariti Buretaua. E kitana Beru te Tama nako Abemama ibukin te Anga Babira ao kaain te team a tiku ni buti inanon kaawan te abamakoro. Te kakukurei bwa e rawata te raira n nano ao imwin okiia kaain te tiim, ao ea rawata aika a moana aia kooti, temanna mai ibuakoia bon te Tia Babaire nte parish. E neboaki te Uea bwa e rawata ana tangira ae nooraki iaon Beru. Kam batu n rabwa kaain Beru Parish.

Iai kawaran TabSouth are angkoa n 8 Dec. 2021 ma e aki kiba te wanikiba. E na manga katanoata ao ti a manga reitaki nakon Taman te Parish ao te Tibi Rita n angaroai te kiba. Onoman kaain te team aika a na mananga n aron ana kabwaka kantoka te parish ae Tabiteuea Maiaki. E neboaki te Uea n nano n tauraoi ni butimwaea ana tangira te Uea. Ko rabwa Tabiteuea Maiaki parish.

Reitaki ni charis iaon Tarawa.

A tia ni moana aia reitaki 3 ni parish aika Bikenibeu, Teaoraereke ao Betio n aron are e toka n Emmanuera ae nako, ma nte Taabati ae 28 November ao e boo te reitaki i Teaoraereke. Imwin te Tutia nte Cathedral 10am ao e boo te neboneyo n rimwiaki ma kabwaroan ana tangira te Uea nakoia ake a roko ni kainanoia. Imwin aio ao e a boo te nakon te maneaba ae St. Ioteba ibukin ana kateiwaе Teaoraereke parish. Ti a karabwa te Tama Tominiko Viane n reitaki ma ana Executive ao parish n ana katauraoi ae boo atina. Ko rabwa naba Tibi Rita ma kaain am taibora, taiboran makoro ao ai bon kaain charismatic mai Teaoraereke. E neboaki te Uea n ami makuri ibukina.

Nte Taabati ae imwaira aio, 19 December, 2021 ao e na manga mwaing te reitaki nako Betio Parish are a bane ni kantaningaaki ara koraki n charismatic bwa

a na bane ni kaea ao n tia naba ni katanoata nakoia aomata ake a kainanoa ana tangira te Uea. Ke kataniira te Uea.

A na maneaba Betio Parish iaon Sychar.

E a tia n roko n tokina ana makuri Betio Parish iaon katean ana maneaba. E karaoa te Tutia ni kaininin, katekeraoi Taman te Parish ae Father Alouise Tiribo ao e a kato-ka naba aran ana maneaba ae n 27 n November 2021. Iai te botaki ae uarereke bwa bon ti ana Executive Betio parish, ana Tama ao ai Taan katea aia maneaba n reitaki ma kaain te Charismatic ake iaon Sychar. A bane ni karairaki taan kateitei nte bong ae te Taabati 28 Ritembwa. Ko rabwa Betio parish e rang nakoraoi te reitaki ma taan makuri ao e rang tikiraoi ao bubura am maneaba. Ko rabwa ao E na neboaki te Uea.

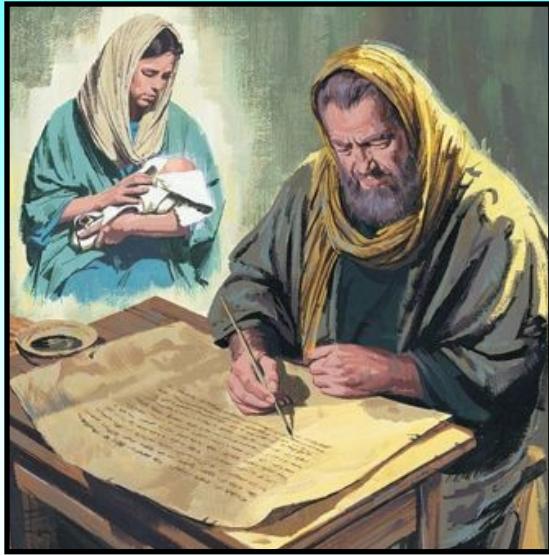
Tekeraoi N Te Kiritimati

Katauraoa Kawain te Uea- Teei tabuki ao kaboraoi marua

Uriam Timiti, Bikenibeu

Inanon tain te Avenete are kauka moanakin ana karenta te Ekaretia ao te tai ni katauraoi ni butimaea manga bungiakin lesu inanon te Kiritimati ao ti ongo ana kakao te Uea nakoira n aron ae takeinna te burabeti ae Itaia ba “ti na tuangia aomata ake iai te maku inanoia ba a na riai ni korakora ao n aki maku ba E na roko Atuami ni kamaiu ngkami.” E rangi ni kakawaki ngkai e a tabe n uakan Kiritimati ba ti na kaonrakeaki n te ingaingannano ni katauraoi nanora ni butimaea te Mesia ae nang roko ni kamaiura. N te tairiki ae tabu are nang bungiaki iai lesu te Tei ao ti na manga kaon nanora n te kamaiu, te kima-reirei ao te namakin ae kamimi ma Nei Maria ao loteba ao tan kawakin tibu ni iangoa aron te Taeka are Rikinaomata ibukin kamaiuakira. Ba tera raoi nanon te Avenete? Eng nanon te Avenete bon te katauraoi inanon te inga-

inga, te kantaninga ao te kariaria n tataninga rokon te Mesia are nang kamaeua aonnaba. Ma ae kakawaki riki ba bon te tauraoi imain kuaokin lesu ni motika taekan aonnaba.

Ba te katauraoi imain Kiritimati bon tiaki ti ibukin kauringan te bai ae a tia n riki uoua tabun te nga te ririki n nako ni kawan luta ae Betereem ma ae kakawaki riki bon kaotan ana kantaninga te Atua ibukin maiura aio ba e riai n riki ba ara tai ni kakatauraoi imain kabanean okin lesu ba E na motika taekaia akana maiu ma akana a mate. Ma te bai teuana ae ti riai n ataia ao n ota iai ba inanon ara katauraoi imain Kitimati ao ti riai n onimakina ana tangira ma ana nanoanga te Atua ae tatauraoi nakoira ngkana ti kaitibo ma lesu ni katoa bong inanon te Eukari ao riki inanon te komunio. Ti riai ni kato-tonga lesu n arona nako ni kabane riki n ongo ana wewete are kangai: "tauraoi ni kake-ako, tabeka am kaibangaki ni katoa bong ao irirai. Ngkana ti irira lesu n aron ae ti ongora ikai ao ngkanne ti na bon aki nanoua ba ti na bon tauraoi ni kaitibo ma lesu ngkana E roko te kauatai ba E na motika taekan aonnaba inanon te maka , te korakora ao te mimitong. Te avenete ngkanne kanga bon te tai ni katanieiai ae ababaki ni kairaki nako ioun Teuare e tia n roko, E na manga roko ao E na tabe n roko.

Tantani, tauraoi ao tai matu
Uriam Timiti, Bikenbeu

Ibukira ngaira Katorika ao ti kauringaki ba inanon moan moanakin ana ririki te Ekaretia ni moan wikin te avenete ao te rongorongo ae kakawaki ae ti tuangaki ba ti na teiraki

man te matu ba E a roko lesu. Tiaki ngkoananoa ke ningabong ma n te bong aei ba Atuan Aberaam, Itaaka ao lakoba bon tiaki te Atua i Karawa ae aki tabeakinira ma bon te Atua ae E roko ni kawarira".

Te Avenete ngkanne bon te tai n tantani ma te kariaria ma te kantaninga ba ti na katauraoira iai ni butimaea miterion te Taeka are Rikinaomata ae E na anga te Ota nakon birotan Nei Maria ae te Baretenia ao E na kaotaa te aonnaba ngkana E a bungiaki ao E maeka lesu i buakora. Eng bon ana kantaninga te Atua ba inanon te avenete ao ti na katauraoi ni butimaea te manga bungiaki inanora n tatabemanira ngkana E a bungiaki lesu TeTei. Are nanona ba te Ota ae lesu E na manga kaotai roon nanora aika onrake n te bure ma te aki muti ao ti na riki ba taan kaotaa te aonnaba. Inanon te tai aio ao ti bia manga kaboua kaotakin nanora ioun lesu te Tei ao n riki ba tan karaoi makuri n tangira nakoia raora. Inanon ara tai ni katauraoira ni butimaea lesu te Tei ae roko ao ti na taratara ni tantani ba E na bungiaki nako nanora te Taeka n Tangira are na kairira nakon te Maiu ae akea tokina. Eng te rongorongo ae kakawaki nakoira inanon tain te avenete tiaki ti kauringan te bai ae a tia n riki ma bon ibukin kateimatoan te taratara n tantani ni butimaea lesu inanon kauaokina ba e nang kairira nakon te kimareirei ae akea tokina i Karawa ke te kabuakakaki ao te kamarakaki i mone n aki totoki.

Tera Nanon ao Kakawakin Kauringan Bungi-akin lesu n te Kiritimati?

Uriam Timiti, Bikenbeu

N 1 n Ritemba 2019 are moan Tabatin te Avenete ao e taina ao ni kanakoa ana reta (Apostolic Letter) Bobe Baraniko nakoia tan aonimaki ni ka ni kauringia ao ni kababarbara Nanon ao kakawakin katean kauringan bungi-an lesu n tain te Kiritimati ibukin manga kamaiuakin ao maiuakinan kanoan ara onimakin ni Katorika. N ana kaukuuki te Bobe n ana reta aio ao e taku; "Tariu ao maneu inanon Kristo katean kauringan bungiakin lesu bon te itera ke te kawai ae moan te kakawaki ao ni kainninoa te kekeiaki ma te anganano ae batibukin uotan ara onimaki ni kiritian man te roro teuana nakon teuana... I kaungai ngkami n au reta aio ba kam na reita nako katein te utu ae moan te tamara aio ni katauraoi ami kanuringa ibukin te Kiritimati are na manga kamaiua ao ni karokoa ioura kakuku-rein kimareirein ao mimitongin bungiakin lesu

*"...Te Avenete ngkanne
bon te tai n tantani ma
te kariaria ma te
kantaninga ba ti na
katauraoira iai ni
butimaea miterion te
Taeka are
Rikinaomata..."*

*“N ai aron St
Baraniko ao ti weteaki
naba ngaira n
tatabemanira ba ti na
reita te katei ni kiritian
....”*

n tain te Kiritimati.”

Inanon kananoan tibangara aika kakawaki inanon te Kiritimati ao ti bane ni kaoaki ba ti na waki inanon ara borau n tamnei ti na katikaki nakon nanorinanon ao nimamannein te Atua are e riki n aomata ba e aonga ni kona ni kaitibo ma ngaira mwane ao aine n te aonnaba aio. Aio ae bon kauringira aron korakoran ao kororaoi ana tangira te Atua ibukira ba E na riki n ai arora ba ti aonga ni kona ni kaitibo ao n riki n titeuana ma Ngaia.

Ti kakoaua ba n rokon lesu i aonteaba ao E kaweneaki iaon te uteute inanon nnen kanaia man n amarake ke te aubunga are E kaotia ikai lesu ba boni Ngaia te “bwerena ni kamaiua ae ruo mai karawa” (Jn 6:41). E reitia St Aukutino n taku ba wenet lesu te Tei n te kumete bon te kanikina ae kakannato ni kaoitia ba E roko lesu ba kanara. N te koaua ao e riki kanuringan bungiakin lesu ba manga kabouan ao karabataan iteran miterion maiun lesu aika a irekereke ma maiura n tatabemanira.

E moan reke iangoa karoan kanuringaan bungiakin lesu iroun St Baraniko mai Asisisi ngke e tabe n oki mai Rome ao muin kawaran lerutarem ao noran tamnein bungiakin lesu n te Umantabu ae St Mary. Bon kanoan miin Baraniko ba e na katea te kanuringa iai ba e aonga ni manga kamaiua ao ni karokoa te kukurei ao te kimareirei are roko ngkoa i Beterem. Imuin ana bubuti Baraniko nakon te rorobuaka ae John iaon Greccio ao e a monaki katean ao kakabonganaan moan kanuringan bungiakin lesu (Nativity Set) n te tai anne ao e karoa ana tutia Baranako ni katabua te kanuringa ao ni katerea te reitaki ae korakora imarenan bungiakin lesu ao te Eukari. E ngae ngke bon akea katotoangaia aomata nte moan kanuringa aio ao e taekinaki ba ibuakoia aomata ake a ira te moan tutia ao iai tabeman aika nora te tei ae wene inanon te aubunga ao iriana bon namakinan te kukurei ao te kimareirei ae a kaonrakeaki iai. Boni ikai are a tabe n rikirake ao n teimatoa n riki ba te katei ae kakawaki teuana ba karoan kanuringan bungiakin lesu n tain Kiritimati.

N ai aron St Baraniko ao ti weteaki naba ngaira n tatabemanira ba ti na reita te katei ni kiritian ae moan te tamaroa aio ni kabongana kanuringan bungiakin lesu ba ara kawai ni kabuta te rongorongo ae raoiroi n te aro ae ti na ringi iai nanoia aomata aika bat. Ba inanon te kanuringa aio ao ti kaota iai nakoia aomata aron kamimin ao kororaoi ana tangira te Atua ngke Ngaia ae a karikaki bai ni

kabane Irouna ao Ibukina E na karinanoa n ai arora ni mangori man uarereke. Ti nora ikai aron kamimin miterion te maiu ae anganira te Atua man ataakina ba Natin Nei Maria ae te baretenia boni Ngaia muiokon ao kateimatoan arora ao maiura ni kabane. Ba iroun lesu ao E a tia Te Tama n angnira tarira ae are roko ni ririmuira ngkana ti minotaki mani bua, ao n riki ba raraora irarikira. E anganira Natina te Atua ba E na mate ibukira iaon te kaibangaki bat i aonga ni kainamataki man ara bure ao ni kareke te maiu ae aki totoki i Karawa.

Kaongora Mai Irouumi

Ana Riboti Ni Kaongora St. Faustina Betio Charismatic:

Kauanako Bangao, Tiibi Riita

Mauri tariu ao mane u n ana tangira te Uea.

Ti a rimoa moa ni karaba te Uea n reken te marurung ao te korakora are e a manga anganira naba ba ti na keiakin tibangara inanon te bong teuana ma teuana. Ko raba te Uea.

Rongorongan Betio Faustina Charis iaon Sychar:

E reitinako karoan te maneaba irouia tarira ao manera man ara Parish ae Betio, ao ti karabaraba ma ni kakaitau n te nano ae teimatoa. Kam rangi ni batu n raba ao are ieta naano ma makuri n tutuaraoi. E raba te Uea n teimatoan ana tangira, ana kamarurung ao ana kakorakora nakoimi ni kabane.

I nanon karoan te kateitei, ao ti bon teimatoa ni karaba te Uea ao n reitanako te katituaraoi ao te kakaitau nakoia tarira ma manera ake a maeka iaon Sychar n noran aia boutoka ma aia ibuobuoki ae e bon teimatoa ngkai a bon reitinako naba tikuia tarira ma manera ni Betio ni katian makurian te maneaba. Kam babati n raraba.

Ti a manga bon rairikaki n tarai tarira ma manera (charis Betio) n norakin naba aia boutoka ao aia ibuobuoki n anga aika batu n aron kamotirawakia taan mwakuri n te kuka, kairakin tibanga n te tatato ao ai te

kakaitiaki ma uatiakin aia bareka ami taan kateitei. E bon rangi ni kangaanga aron te mwamwananga ma ti kakaitau n reken ae kam a tia ni keiaki ni buokia ao ni boutokaia. E neboaki te Uea ni baai ni kabane.

E a tokanikai te makuri

E a toka te kai ba e a roko n tokina te makuri ao ti a bon reita aron te katituaraoi nakon te Uea n ana kakorakora, ana kakawakin ao ana tangira ae kororaoi nakoia taan makuri n te kateitei ao n reitaki naba ma tarira ma manera ake i Sychar. Ti reitanako naba te katituaraoi nakon te Uea ba e a tia ni karikia ara taan kateitei ba taan tataro ao taan nebobe ni koaua are ti a manga kairuaia ba ti a taku ba bon kain te botaki n tataro naba ngaia. Ko raba te Uea n am bai n tangira aika a raraba mai iroura. E a nako koreakin, kaitiakan ao katabuan te maneaba ma makoron te tabo are tei iai te maneaba. Bon Fr. Alouise Tiribo ma executive, katekiti (ake a bou) ao ai taan babaire man makoro ake 12 ni kaea te katekeraoi aei. A mananga man te

Kanimabong 26/11/21 ao a oki n te Tabati 28/11/21.

Ara kakaitau ae moan te takaburinako nakon te tama ma kain ana executive, kain te Parish ni kabane ao ai tarira ma manera ake a tia n anga baia ni ibuobuoki ao ni boutoka n anga aika mwaiti. Ti tabeki baira n neboa te Uea ao ni katituaraoia n taian korakora ake a tia ni karaoaki. E neboaki te Uea ALLELUIA!!!!

Ai bon au karabaraba ae onoti nakoia tariu ao maneu ni charis aika iaon Betio n teimatoan te ongotaeka ma te nanorinano riki n tibangaia are a tia ni keiakinna ni karaoia naba ibukia taria ma maneaba ake a makuri i Sychar. E koaua ba bon tan boutoka ngkami ngkai bon tibangami ami maneaba are karaoaki, ma bon te kakaitau ngkai e kona n nangoia te Parish ba e na karaoia ibukimi. E raba ana kawai n tutuaraoi ma ana tangira te Uea ae teimatoa ni makuri rinanon te Tama ma kain ana executive ba e nori rawawata ma kanganga are kam na uotia. E raba te Uea ba e a toka te kai ba e a bobonga 'te Kaotitaeka' maneaba ae akea iaona n te tikauarerei.

TE OKIRIKAKI (Charis Betio)

Ti a okirikaki ni manga tarai tibangara ngaira iaon ara parish aei. E bon reitinako te kakamakuri n aron te reitaki ni katoa Katenibong n taian makoro, te reitaki are imwin te tutia n te Tabati ao ai bon katabeara are te tiein n te bau n nanoanga ao te korona n Novena ibukin buokaia ara berebitero riki ake a rotaki n te aoraki (Fr. Koru/Fr. Bwebwenta) ao bon buokara n ara kekeiaki n ara parish. E bon waki man reitinako naba kawarakia aoraki n te tai ao te aoa are e kainnanoaki iai. Ti karabaia naba tarira ao manera ni marurungia ma korakoraia ni karaoi tibangaia n akea te tanrikaki ao riki n tibakin ana tangira te Uea inanon tai ake a kainnanoaki iai. E raba te Uea.

ANA TOA SAINT FAUSTINA:

E karaoaki ana toa Saint Faustina ni moanaki moa ma te tutia are karaoaki n iteran 6 n te ingabong. Ti (Betio Charis) bon kaira kanoan te tutia aei i Santo Bauro ao e bukamaruaki botakina n te bwakantai i Santo Barani ko maneaba.

E a waki kanoan te botaki ao irua n te tai anne bon taan babaire ma kain aia taibora man mwakoro nako, tina, ao ai taan ibuobuoki iroun te tama. E a nako taian kanoa e

"E a nako koreakin, kaitiakan ao katabuan te maneaba ma makoron te tabo are tei iai te maneaba.."

kaukaki moa n te katokabau ao n taorimwiaki n te uakeke. E a koreaki te keke ao e a manga nako taian kamataku. Ibuakon kamataku ao e kaotaki man kababarabari bannan St. Faustina rinanon te kaotioti. E bon rangi ni kakaongora anuan maiun neie Faustina, ba e rangi ni korakora irouna te nanorinano ao te ongotaeka. A bon rotaki tan matakao a bon tang naba inanon aia tai ni matakao. E nang roko n tokina te botaki ao ti kainira ni kabaroa ana tangira te Uea nakoia ni kabane ake a bane n roko n reita ana bong ara SAINT ae kakateke maiuna aei.

*"Ti teimatoa n neboa
Atuara n ana tangira,
ana kakawakin ao ana
kakorakora n te bong
ae koraki ..."*

E manga bon reitinako aia waki ao aia mwakuri ni kakamarurung tarira ma manera ni manga bon kawari auti ake a bubuti kawarakia. N taai tabetai ao ti a manga bon reitira ngaira kain ara botaki n tataro n te parish ni kawarira l bon iroura ni manga kamarurungira ngkana iai ae tangira ana kamarurung te Uea nakon aia utu. N tabetai ngkana e aki reke kawarakia ao e a karaoaki naba te katokabai n tamnei. Ti bon kakaitau ao ti karaba Uean te maiu n anganakira riki tarira ma manera n aia kekeiaki ni karaoi tibangaia ma te ongotaeka ao te nanorinano, e ngae ngke tao iai katabeaia ni bon mwengaia, ma a bon katukui ao ni keiaki n roko nakon weteaia. Ko raba riki te Uea.

E a manga teirakeaki kawarakia aoraki n te onnaoraki ao bure n te karabuti. Tibangan Takoronga kawarakia kain te karabuti ao Temakin kawaraia aoraki n te onnaoraki. N tairikin naba te bong anne ao e kawaraki te mwakoro ae Santo Ioane. Aio are bon kakae-an aron te kamarurung nakoia makoro nako ao riki kain te botaki n tataro ake bon kaina ma a maan n tuai n teirake ao ni kerakea te tibanga.

Ti teimatoa n neboa Atuara n ana tangira, ana kakawakin ao ana kakorakora n te bong ae koraki ao riki ngkai ti nang manga tauraoi ni butimwaia n te bungiaki ae a uakan aei. Ko raba te Uea.

Taeka n Reirei

Tera ae na riki nakon te Riita ae aki maiuakina ana tangira te Uea?

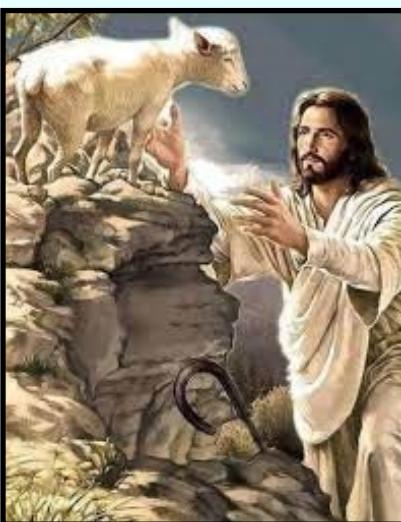
Ane kan riki ba ana rerei lesu ao e riai kanakoa aomatana ni kawai ao ni katoka iaona aomatana ae bou. Ke e riai ni kitana arona ni maiuna ni kawai inanon te bure ao te babakanikawai ao e na katoka iaona aomatana ae bou are bon katotongan lesu.

Te Babetito n Tamnei bon ana karatia te Atua nakoira are na kakorakoraira inanon te maiu ae tabu. Ai arona naba ibukira ngaira Kiritian ao riki ngaira riita ba ti riai n teimatoa n riki ba aomata aika a itiaki, a onimakinaki ao a raoiroi. E taku St Bauro ba te Tia Kairiru "boni ara toro ke ana tia beku lesu ae riai ni kainaomataki man te kabuakaki; e na aki kakai un ma e na riki ba te aomata ae taotaonannano, e na taubang, e na akoi man nanoanga. Te bai ae kakawaki riki ba e na

teimatoa ni kakaraoa ae raoiroi ngkai boni ngaia te tia anga reirei ke te tia kairi mauia aomata nakon ae raoiroi. Irarikin anne ao Bauro e bon kaburea te maiu ae aki ira nanon te Uea ae tauronaki n ana kairi te rabata ae ti tabe ibukin karekean arona n ti ngaia ao e aki mutiakina kabaiaia tabeman. Aro aikai ake a bon kaitara ma uan te Tamnei ae Raoiroi.

Ngkana e maiu te riita n te kurubu n tataro inanon te buakaka, ao e riai ni matata ba aio e bon kamaraka te Tamnei ae Raoiroi ao e karekean te aki bonnano ao te uamaenako. Te maiu inanon te bure ioun te riita e na bon rotia kain te kurubu ao ni kairia nakon te maiu ae aki itiaki ke e kaitaraa ma

ana reirei te Ekaretia. Irarikin anne ao te riaboro e bon kataia naba aomata nakon maiu n aki muti n aron aki kaean te tutia n te Tabati ke te aki kakaotibure ao te aki tatataro.

Ibukin aikai ao ibukin kawakinan te kurubu ma kaina ao e raoiroi ba e na riai ni kerikaki te riita anne ao mi manga oneaki muina. Ibukin rinean te riita ae bou ao bon aio naba te kainibaire ae na kabonganaki. Are nanona ba e aki kona n rineaki te aomata ae urumare nakon te nakoa n riita.

Irouia kain te kurubu ao te tiim n riita ao e riai ba a na ibuobuoki nakon taria ao maneia are reke n te kanganga ae aekakin aio ma te nano n tangira ao n nanoanga. Te moan kawai ni ibuobuoki nakoina bon te tataro ibukina ae na karoaaki ma te nanorinano ao te nanoanga. Ti riai n tauraoi ni kabarabure ao ti riai naba n aki bukibuki ao ni kabuakaka. Ti na tataro ni bubuti ba e na kainaomataki te aomata man te bure ae te kamoamoa ba boni ngaia ae na tuki makuri ni ibuobuoki. Te nanorinano bon te karea ae kakawaki ae kainnanoaki irouia aika aki maiu inanon ana tangita ma ana karatia te Atua.

Te Maeu ae Tabu

SANTA BARANIKA n Roma

Arana: Francesca Romana
Bungiaki: 1384
Mate: 09/03/1440
Abana: Roma, Itare
Ana Toa: Mati 9
Santa i bukia: aine ake akea buia

Bon te kaubai Baranika, ao natia tanga aika kiritian ao tinana e bon rangi ni kakaonimaki n te aro ao bon ngaia naba are moan karekean te nano ni kiritian ioun natina aio. E kaburea maiuna Baranika nakon Te Atua ngke 11 ana ririki ao e baireia ba e na tina ma e un iai tamana ba e tuka ba e aki riai ni bairea arona.

Ngke e a koro 12 ana ririki ao e kairoroaki irouia ana karo ba e na mare ma Lorenzo Ponziani ae te commander n ana tanga ni buaka Roma ao bon te kaubai naba ae e rangi ni kinaki ba e raoiroi maiuna. E matoatoa ana taeka te karo aio ma e bon rawa naba Baranika ao e bubutia Te Atua ba e na tuka te mare n aki kakoroa bukina. E nakon naba te tama ao e tang nakoina ni kaotia ba e rawa ni iein ba e kan tina. Ma e titirakinna te tama ni kangai, "Ko tang ba ko kan karoa nanon Te Atua ke bon nanom?" E rawawata nanon Baranika ma e ataia ba e riai n ongotaeka ao e keiaki ni butimaea te babaire ma te aki rau n nano. Ngke e a koro 13 ana ririki ao e a boaki ana mare n te baka n amarake ae bubura. E kakkurei tekatekaia ba Lorenzo e rangi ni mataiakina buna ao e tangiria man akoia ni bai ni kabane.

Tinan Lorenzo are Cecilia e babarongai taian bobotaki n ana auti ao e kakaoia aomata

"Ngkana e maiu te riita n te kurubu n tataro inanon te buakaka, ao e riai ni matata ba aio e bon kamaraka te Tamnei ae Raoiroi ..."

*“Are nanon
Atuau ao ai bon nanou
naba”...”*

aika bati ao a maiti naba bobotaki are e aki toki ni kakaoaki nako iai ao e kantaninga natina are Baranika ba e na katotongnga. Aio te katei ae a tataneiai iai kaubai ke te karinan are a mena iai ma e bon rangi ni kaitara ma nanon Baranika ba e kukurei riki n titiku n te auti n aki amamarake ao ni kammarakia nakan ae e na iri bobotaki ae ai aron aikai.

N te taina ao e a rotaki Baranika n te korakai n ana iango i bukin rawawatana ni baika a bati ao e a wene ba te mamara i nanon tabeua namakaina. E weteaki temanna te tia tabunea iroun buna ba e na buokia ma e kakioanako Baranika ao i muina e karakina aron marurungina man kaotin St Alexis.

Alexis bon te teinimane ae kaubai ma e birinako ao n riki ba te tia bubuti i rarikin te kawai ba e rawa naba ngke barongaki ieinna irouia ana karo. I muin tabeua te ririki n arona anne ao e a rang rua rabatana n te aro are e aki kinaki ngke e a okira ana auti tamana. E mamatu i aan te kai n tamarake ba a taku ba te tia bubuti naba temanna. E kabotaua Baranika aron aki kinakin Alexis irouia ana utu ba ai bon arona naba ae e aki kinaki ao n noraki raoi nanona are e tangiria ni kaki ao ni kitian bai ni kabane i bukin lesu. E kangai Alexis nakoina – “E anganiko ngkai nanom Te Atua, ko kan marurung ke ko aki?

E rawawata nanon Baranika ni maiuna ao e ataia ba akea ae kona ni buokia ngkai a aki ata aron uruakin nanona ma e kaeka ni kangai – “Are nanon Atuau ao ai bon nanou naba”. Akanne bon taeka aika a rang matoatoa irouna ngkai e a bon tangiria ni kan mate ba e a korakai nanona ni maiuna ae aki kukurei iai ma e karimoa nanon Te Atua ao tiaki nanona.

E taku Alexis, “Ngkanne ko na mai ba kona neboa Arana”. E marurug naba n te tai anne ao moan te mimi ao n ringaki iai nanon buna are Lorenzo ao ai aron ae e a korakora riki nanona ni kan karaoi bai ni kabane i bukina. Ma e aki toki ana kanganga Baranika ba tinana are Cecilia e teimatoa n tangiria ba e na karaoa tibangana are e kantaningaki iai are te kakatikiraoi, te iriri botaki ake e kaoaki iai ao te bubutimaia ana irua n tain te bobotaki n aia auti n ai aron Vannoza. E rawawata nanona ni katoa bong ao ai aron ae bon akea raona i rarikina ae kona ni kabebetea. N te taina ngke tabe n tang n te onnaroka ao e roko naba butikana

are Vannoza ni karaua nanona.

E a reke ngkanne ana tai Baranika ni baeta nanona ao ni maroroakin rawawatana nakoina. E a manga kubanako ngke e a kunea ba ngaia Vannoza e bon ti kakakioi botaki ao n kakatikiraoia i aan are bon tabeua ma nanona e bon kan kabanea naba maiuna i bukin lesu. E a kukurei Baranika ba e a reke raraona ni koaua ao a baronga aia waki ma aia makuri are a kona ni karaoaia i bukin Te Uea ao aia utu.

A motikia ba e na rimoa tabeia i bukin aia utu n aron are kantanigaki are nanona ba e na riai Baranika ni kakatikiraoia, e na iri bobotaki ao ni butimai naba taian kakao ao a na riai nabi ni butimai aomata ma te kukurei n tain te bobotaki n aia auti. Ma i rarikin anne ao a na teimatoa n nanakon te tutia, a na nanakoia naba bure ao a na ibuobuoki nabi n te onaoraki. A karaoa naba aia umantabu ni karaba n te ru teuana ae aki kabonganaki i eta ao a karikia ba aia tabo n tataro.

A aki toki n nonoraki n nanakoia bure n te uma ni kaikain ma aoraki n te onnaoraki ao kainano rirarikin te kawai ao a taraki ba kanga ai aroia aomata nako (commoners) ao a winnantiaki ao ni bainingareaki. E rangi ni bainrang tinaia irouia ao e baurana Baranika ba e na katoka arona akanne ma e aki kan ongo. E a manga tuanga natina are Lorenzo ba e na katoka ana makuri buna ma e aki naba butimaeaki ana iango iroun natina.

Ngke ai 16 ana ririki Baranika ao e a bungia ana karimoa are Battista ao n te ririki nabi anne ao e mate tinana are Cecilia. E a muiokoaki ngkanne Baranika ba e na kabuta te mwenga ae bubura aio. E ataia Baranika ba e a bon maneaua raoi n tabena ngkai teuana mai i buakon baike kakaraoi tinana are e a kaman riribaia bon babarongakin ma ka-kaean bobotaki nako. E karaoi muiokoana ni kabane ao a rangi ni kukurei kain ana utu ba bon te tia kairi ae rabakau ao e kakukurei ba akea te i-nanonano irouna nakoia ana tia makuri.

I muin rikia riki uoman natina aika Giovanni Evangelista ao Agnes ao e roko te ranganako i aon Roma n rimuiaki n te rongo ao te aoraki ae bat. E tua Baranika ba e na akea ae e na oki n aki reke kainanona ngkana e roko ni bubuti n ana auti. E nanako ngkanne ngaia ma Vannoza ni kawaria kainano ao a uota te corn, te wain ao te ba

(oil) ma kunikai nakoia. E rang un tamaia n ana makuri aio riki ngkai ai bon tain te rongo ao e a manga anganga nako te amarake ma te wain are e a bon kan aki tau naba i bukia ao e ana kingin te ruu ni kako mai irouna. E anai naba nikiran koon ni kabonakoi ao ni katuka ae e rangi ni uarereke i bukin aia utu ba e ribaia ae e na manga anganako naba Baranika. E aki toki nanon Baranika ni kan ibuobuoki ngaia are a manga nako ma Vannozza ni bubuti are kona n reke i rarikin te kawai.

E noria Baranika ba e korakora te kainano ao e korakai nanona ni kan buokia ni kabane. E a nako ni kababanea nikiran te koon ma te wain man ana auti ao ni manga tibaia nakoia kainnano. Ngke e a otinako ao e rin i muina buna ao e mimi ba e nora nnen aia corn ba e a manga onrake n te koon ae tawa. Ngke e a manga roko aia karo ao e kunea ba ai akea kanoan te bukibuki ni wain ao e urarake n un ao e takarua ni baurana Baranika. E aki kaeka Baranika ma e ti karaoa ana tatato i rarikia ao i muina e kairia nakon te tabo ni wain ao e kauka matan te bukibuki ao a kubanako ba e tinako mai iai te wain ae moan te tikiraoi. Kakai aikai ake a bon bita nanon buna ao tamana ao are a rairaki ao n onimaki n aron Baranika.

I muina riki ao e a manga kabonakoi ana kunikai ma tabiana ma maen roroana ao bai ake a bongana ao e tibatiba manena nakoia kainano. Bon taai aikai are e a bita iai tein oneana ao ni oneia ni baika mangaingai mani mangori ao n aki botau ma ana karinan.

Ngke e a bo te buaka i nanao i aon Roma ao e ikoaki kakaiaki Lorenzo ao tarina e tauaki ni kabureaki. E tua te kowana are Troja ba e na tiringaki tarina aio ma e na ti kamaiuaki ngkana e reke irouna Battista are natin Lorenzo Ponziani. Battista bon te tia onomui n ana utu tamana ao bon aio ana anga te kowana n taua ba e aonga n aki buakanaki irouna kain te utu ae te Ponziani. Ngke e ongo aio Baranika ao e birinako ma natina ba e na karaba ma e kaitibo ma te tama i nanon te kawai ao e tuangngae e kairua kawaina anne ba e riai n onimakina Te Atua ai ngaia are e a manga oki rikaki nakon Troja ao n anganna natina. Ma i aon kawaina n oki ao a batia aomata ake a tukia ao iai ake a kataia ni kuria Battista mai irouna ba a na birinako ma ngaia ma e aki bitaki ana iango Baranika ao ngke e a tia ni katuka natina iroun Troja ao e biri nakon te umantabu n

tang ao n tatoto iai.

E katokaki Battista i aon te aoti ba e na kairaki nako ma e aki kona ni maing te aoti ao a manga katoka i aoia aoti tabeman ma a bon aki naba kan maing. E bara nanon te kowana ba e nora nanon Te Atua n te bai ae riki ao e maku ni kaitara ao e kabara Battista. E bon tabe naba Baranika ni katorobubua i matan te baonikarea ngke e a namakina naba bain natina ni konna mai akuna.

I muina ao e baronga kararoakin buna ba e riba tiringana irouia aiana ao e tiku ma natina ake 3 n raonaki irouia ana tia makuri tabeman. Ma a manga roko manging ni kakiriwe ao n urubai n ana auti, a tiringia taan makuri ao a kimoa Battista n uotia nako Naples. I muina ao e roko te buti n aoraki ae korakora i aon Roma ao a bane ni mate angin te aomata ni ikotaki ma natina are Evangelista ma e mau-ri Battista ba are e mena i Naples n te tai anne.

E a rawata riki ana kanganga Baranika ngkai e a urubeke ana auti, akea buna, e mate natina temanna ao temanna e uotakinako ma e bon aki bara nanona. E a manga kaitiaka ana auti ao e karaoa iterana ba te onnaoraki ao te tabo ni katantan nakoia ake akea mwengaia. A maiti aoraki ake a kabongana ana auti ao e aki toki ni mamananga n ana kaa ni kakaai aia bai n aoraki i buakonkai. E rangi n oti taian karea aika batia irouna n aron ana karea ni katoki aoraki ba a batia aika e kamarurungia. A batia naba taian kakai ake e karaoi ao e kaotaki naba nakoina taekan te burikatorio ma mone, e konia naba n atai iango aika raba ao e rangi ni korakora irouna te ongotaeka ma te tataona n nano.

Teuana te ririki i muin maten natina are Evangelista ao e a manga kaoti nakoina n te mi ao e tuanga ba i aon kawaina ni mate naba natina are Agnes ma i bukin akoana iroun Te Atua ao E na kanakoa te akanera ba e na kawakina nua matena. I muin maten Agnes ao e aki toki n nonora te anera ae e iriria n tabo nako ake nako iai ao e aki toki naba n tuangngae arona aika e riai n karaoi. E tuangngae naba ba e na aki manga karaoa te benetenia ae korakora ni kakorakaia rabatana ba e aki tangiria Te Atua ba e na urua tikiraoi rabatana.

N tokin te buaka i nanao i aon Roma ao a oki buna are Lorenzo, ma natina are Battista. E a rangi n roronga ao ni botonimane Battista ma Lorenzo e korakora rotakin rabatana ma

"E a rawata riki ana kanganga Baranika ngkai e a urubeke ana auti, akea buna, e mate natina temanna ao temanna e uotakinako ma e bon aki bara nanona."

ana iango man ikoakina ake a reke n tain te buaka.

Ngke e a mare Battista ma Mabilia ao e rangi ni kukurei Baranika ba e a reke te tia buokia n tararuakin mwengaia. Ma e rang okoro ana kantaninga Mabilia ba ti te kan kakatikiraoi ao man kan kakaei bobotaki nako. E aki toki naba ni bainingarea tinana i bukin oneana aika aki raraoi, ma anuana ao arona are e aki botau ma aroia ni kaubai ba kanga ai aroia aomata nako. N te taina ngke e tatakarua ni baurana natina aio ao e a bon mainako naba ao ni baka n akea angina ao e tang man taku "Ai buakakara arou ni kamoamo!" I muin anne ao e rairaki nanon Mabilia ao e bita maiuna ni kataia ni katotonga maiun tinana aio.

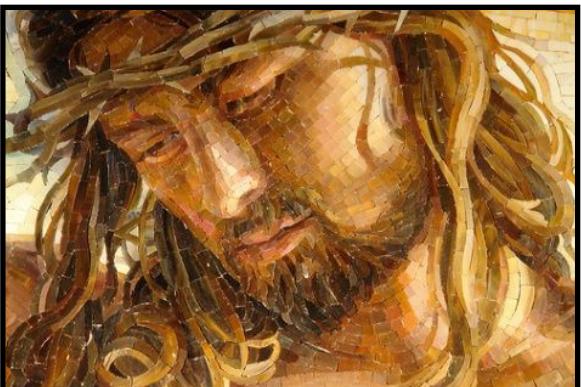
N Aokati 15, 1425 ao e katea te utu n aine ae te Olivetan Oblates of Mary i aan ana kariaia ao ana boutoka buna. Kain te utu aio a aki kabaeaki n te berita ma a ti maiuakina te tataro ao karaoan te ibuobuoki i nanon aia kawa. Ni Maati 1433 ao a kaboa te auti teuana are e a riki ba nneia kain te utu aio ake akeea buia. Aine aikai a maeka i buakoia aomata n aki kaokorioa ao a maiuakina te tataro ae batia te ibuobuoki nakoia kainano.

E korakai Baranika ni kataia ni kamarrunga buna ao ni kaokia nakon arona mai maina ao e kuakuia i nanon 7 te ririki. E aki reke marurungin Lorenzo ao e mate n te ririki 1436 ma ana kabanea n taeka nakon buna ae e kangai; "*I namakina maiu ba ai aron te mi ae moan te tamaroa are I mena iai i nanon te kukurei ae akeea n ai arona. E a tia n anganai Te Atua baika a rangi ni batia i nanon am tangira.*"

I muin maten buna ao e a nako n rin rarikia kain ana utu are kateia ngke ai 52 ana ririki. E karikaki ba te mataniwi n ana utu aio ao e taua nakoana i nanon 4 te ririki.

N te ririki 1440 ao e nako ni kawara natina are Battista ao e baka n aoraki i rarikina ao e motirawa ma te rau n ana auti n ana ka 56 n ririki. E bon mate n te tai are e a kaman taekinna ba e na mate iai ao ana kabanea n taeka e kangai; "*E a bane ana makuri te anera ao e a tuangai ba Nna iria nako.*" E bon taekina ikai ana akanera are e aki toki ni memena i rarikina ao e nonoria man maroro ma ngaia ni katoa bong.

N ana Taratara Iesu

Fulitua Taraora, New Zealand

lerutarem!

I a uti ma iangoan lerutarem ao te b'ai are e tataningai ikekei! I ataia b'a e a aki maan ngkai. I tarataraia raraou, ake a tabe n otabwaniniae ni katauraoa kanoan ara bong aio, ao e koburake te nanokawaki i nanou b'a n te tai ae e aki maan ao N nang riai ni kitania. Ngke I tara luta ao I tangiria n tang ibukin raraou ae I rangi n tatangiria, ma I ataia b'a e na riai ni kamwaneai ni kakoroa nanon taian koroboki aika a tabu. E tanrikaki luta n tarai ao ma ni wingare n aki rereke arona, b'a e mimi b'a e aera ngkai I a bon tataria. E b'aro rannimatau nako aon tabau ngke I tabe n nora tamneina i nanona ao I noria b'a mamaarana e korakora riki nakon ana tangira.

E kawarai Betero ao ma n titirakinai, "Au Uea, e aera ko a tang?"

"Ibukin te rao ae e bua tamneina, Raraou, ibukin te tamnei ae e bua," I kaeka ma te b'ana ae e maraara.

E taku Betero, "O," n aki ota n te b'ai are I nanonna. E kitainai ni katukai ma au iango ma e manga okirai n te tai ae e aki maan ma te kariki ao te uain are e renganaki ma te ran are e a tia ni kaabueaki n te ai.

"Ae, au Uea, Ko bae ni baki," e taku ngke e anganai te amarake ao te moi. "Ao ko na bon kainnanoa korakoram ibukin kanoan te bong aio."

"Ko batia n rab'a Betero, ti a uaia n atonga ara tataro b'a ngaira ni bane e na reke ioura te korakora ibukin baika a tatanigaira i m'aira," I taku nakoina, ao I tabe n iangoa lerutarem. Ti wakina ara tataro ao a bane n raonira n tataro uake nikiraia, ma n te ingabong aio ao ara tataro a bon kananokawaki ma ni karawawa ta te nano. Ngke ti tia n tataro ao I a amarake ngke e a kaeka naba lakobo are te teei riki, n

*"...ti a uaia n atonga
ara tataro b'a ngaira ni
bane e na reke ioura te
korakora..."*

te bwana ae e korakora ma ni kakukurei, "E aera ngkai a bane n nanokawaki te koraki? N te tai ae e aki maan ao ti nang roko i lerutarem ibukin te Toa ae te Riao. Ai bon te kakukurei terana ae ti na namakinna ikekei! Iangoia, tariu, lerutarem! Ingaingan nanona e oti ni matana are e kaota te kimareirei ao n te tai ae e aki maan ao e a rakarakanako kukureina nakoia uake tabeman ao a tabe ngkai ni maroroakina te Toa ae Te Riao ma te ingainga n nano.

E taku Betero nakoio, "Au Uea, e na rangi ni kakukurei ngkana ti bane n uaia n bukamarua te Toa i lerutarem. I rangi ni kukukurei n rorokou ikekei ibukina bwa a rangi ni m'aiti aomata n neboneboa te Atua ao ni bukamaru n te nano ae ti teuana. Bon te tai ae e tabu. I rangi n ingainga nako iai."

"Eng Betero, bon te tai ae e tabu ao te Toa ae te Riao n te tai aio e na riki b'a ngaia ae e na tanginako taekana n aki toki," I kaeka ma te nanokawaki. E tarai ao e aki ataia b'a tera ae I nanonna.

"Raraou ni kabane," I taetae nakoia n te bwana ae e korakora, "te Toa ae te Riao ae e na roko are ti na bukamarua i lerutarem, bon te toa ae e na rangi ni kakawaki i nanou. N na mena iai ma tariu aika a kakawaki irou ao N na tib'a au tangira n te aro ae e tuai man noraki ma i m'aina, b'a N na angani ngkami Rabwatau ao Rarau bwa katomakin nanora. I nanou ao kam na riki n ti teuana ao i nanou, kam na tib'a au tangira ma te aon-naba."

A bane n taratarai n aki ota ni karokoa are I taku, "Nakomai, raraou, ti a bane katauraoira ao ni waki i aon kawaira. Te bong aio bon te bong ae e rangi n tamaraoa ibukin te rianna ao e na kaniira riki nakon lerutarem." I teirake ao ma ni wingare nakoia ngke a bane n tekateka n teimatoa n taratarai. "Ao n te kawa ae i m'aira ae e bon aki raroa, ti na nako n tataro n te tinakoka tabeua te tai."

E teirake Betero i rarikiu ao e katoka baina i aon angau n rab'atái ao e taku, "Ike ko nako iai, au Uea, ti nako naba iai"

A teirake ake tabeman ao man rikorikoi aia b'ai ake a bon mareare ngke e a kawarai naba luta Itikariota ao ni wirikiriki nakoio, "Tai nanokawaki, au Uea, e na rangi n nakoraoi am tai i lerutarem, N na taraia bwa e na riki anne."

I wingare nakoina, ao I kaeka, "I ataia b'a ko na karaoa anne, raraou, I ataia ko na karaopia.

Tataro n aki totoki

Ngke ti tabe n rianna i aon te kawai nakon te kawa are i m'aira ao lakobo ao loane, ake taari, ao luta (tiaki luta Itikariota) a rianna irarikiu ao a maroroakina raroara mai lerutarem ao ningai ae ti na roko iai. "E a aki m'aiti te bong ngkai," e taku

Iakobo ma te b'ana ni kaota te wanawana iouna.

"Tiaki anne, e na nakon uoua te wiki," e kaeka luta.
"E bon rangi n raroa naba."

"Ngkana ti kona n rianna n tein mwanangara aio n aki tokitoki," e taku loane, "ao ti na roko ikekei n te tai ae e waekoa."

Ti bane n tanriki ngke ti a ongo naba te ngurengure mai akura; bon luta Itikariota are e ongongo ara kakaraki ao e aki kukurei n iangoan te nakonako n aki tokitoki nako lerutarem.

I wingare, ngke I taku, "Ti na roko ikekei n te tai ae e aki maan ma e mwaii naba te b'ai ae ti riai ni karaoi i m'ain anne. N te kawa ae i m'aira ao ti na tiku iai teuana te bong b'a ti kainnanoaki iai." E a tara ngkai ni kukurei riki luta Itikarioti.

E kaeka Iakobo ao e taku, "I aki tabe b'a manra te m'ananga, I ti ataia ae I rangi ni kukurei ni memena irarikim au Uea."

E titiraki loane, "Ti a tatato, te Uea?"

"Eng raraou, e na rangi n tamaraoa ngkana kam raonai n au tatato."

E tarai ma te kubanako luta, "Ko tabe n tatato te Uea, ngaia anne? E ngae ngkana ko taetae nakoira ao ko tabe n tatato. Tera ngke arona b'a I kona ni karaoa anne," e taetae ma te mimi.

"Ko kona, raraou, ni kabaneia aomata, a kona. Ti te b'ai ae e kainnanoaki iai b'a ko na kauka nanom nakon te Atua ni b'ai ni kabane aika ko karaoi. E ngae ngkana ko maroro ma aomata, tarai b'a te Atua raom; anga am taeka ni kabane, am iango ni kabane nakon te Atua ao ikanne ko a tatato." I kamatataa.

"Te tatato ni b'ai ni kabane, bon ti te bo ma te tangira ni b'ai ni kabane," e kaeka loane.

"E rangi ni koaua, loane. Ai tera aron te wanawana ae ko kaotia n am taeka...te wanawana ae e na tib'a nakoia aomata ni bane." I taku ni kimarimari ana taeka.

E tarai ni b'ainrang loane n au taeka ni kimarimari, ma ngaia are I a taku nakoina, "Kamoamoakim ibukin tataekinakin ana taeka te Atua bon te b'ai ae ko aki riai ni mama ke ni b'ainrang iai: irarikina, bon tiaki te b'ai ae ko na kamoako iai. Taeka ake ko taekin a bon kairaki iroun te Atua. Ngkana ko a ota iai b'a ngkoe bon ti te mwangko are e a tia te Atua, n Ana nanoanga, ni kabonganako ni kabuta ana tangira, ao ikanne ko na ataia b'a e karaoi bwai ni

"..Eng raraou, e na rangi n tamaraoa ngkana kam raonai n au tatato."

kabane te Atua. E kanga ngkanne, ma te wana-wana aio, bwa ko na kona ni b'ainrang, mama ke ni maku ke ni kamoamoa iai, b'a i nanon mimitoringin te Atua ao namakin aikanne a maunananako. I nanon mimitoringin te Atua ao ko tei ni matoa ao ko tei ni mangori, n namakina korakorana ma Ana tangira ibukim."

E kaeka loane ma te b'ana ae e maraara, "Eng te Uea," ao e tannako ngke I taku, "N tainako, tai maku, ao tangira n tainako n Arau ao ko na kunea te korakora ae ko kainnanoia ni m'ananga i aon te kawai nako karawa ao ni katanoata te kawai nakoia aomata."

Iakobo are tarin loane, e tarataraiia ma te nano ni kamoamoa tarina ibukin taeka ake e taekin. Ana taeka loane a ringa nanon tarina n te aro ae e nano, ma ngaia are I a taku nakon

Iakobo, "Mataiakini taeka, tiaki te aomata." E tarai Iakobo ma atakin ana kairua i nanona ngke I taku, "Nakomai, ti a bane n tataro b'a ti na kunea te korakora ni m'ananga i aon te kawai are e tangiria Tamau b'a ti na toua ao n anganna are e tangiria mairoura.

A botaki b'anara i nanon ara tataro ao n te tai are a reitaki iai ao rawawatan ara iango a anaki mairouia uake a irirai, ao e oki te korakora nakon tabetabekan rangaia ngke a tabe ni uaia n rianna i aon kawaia i nanon te tangira.

bakoia raoi ao ni kabaroa iaona ara tangira ma ara akoi. Ngkana ti toba lesu ao ti na taraia raoi ba E na bon mwegaraoi lesu ao E na aki nikobuaka ba tokina ao E na tang ao ngkanne e na manga roko Tinana Nei Maria n ana natina mairoura ao ni manga angania tabeman ake e kakoaua ba e na mwengaraoi Natina irouna.

Bon aio ana baintangira ao kaubain Nei Maria ae na anganira inanon te Kiritinati aio ba bon te kona n toba ao ni babakoa Natinia ae te Atua. Ngkana ti kona n toba lesu ao ti na bon kaonrakeaki n ana tangira te Atua ae te Teniman Temanma ae te Atua te Tama, te Atua te Nati ao te Atua te Tamnei ae Raoiroi. Ngkana ti toba lesu ao ti kona n uuoia n te kuna ae kangai:

Iesu te Tei

1. Iesu te Tei Ko ruo mai Karawa

Ibukira e a ngaina te bong, E a raoi buakan aonnaba,
Iesu te Tei Ti kabaia n rokom, Iesu te Tei Ti kabaia n rokom

2. Iesu te Tei Ko roko ni kawari,

I a bon tang I nora marakim
Ba bon Nanom ko na kabarai bure
Iesu te Tei ko ata tangiram, Iesu te Tei ko ata tangiram.

3. Iesu te Tei A roko n aneneiko

Am anera irarikia maan.
I ataia ko reireinira ikai
Iesu te Tei te nanorinano Iesu te Tei te nanorinano.

4. Iesu te Tei Karaoiroa tamneiu

N te bong aei Ba Nna maiu ma ngkoe,
Ao Nna mate inanon am tangira
Iesu te Tei Ko na nanoangai,
Iesu te Tei Ko na nanoangai.

Kaubain Nei Maria ae Tinan te Atua

Ana Karea Nei Maria nakoira inanon te Kiritimati

Uriam Timiti, Bikenibeu

Tariu ao maneu tera kaubain Nei Maria ae kan anganira inanon te Kiritimati aio? Eng te kaubai are kan anganira Nei Maria bon Natinia ae lesu te Tei are bon Natin te Atua ae moan te mimitoring ae E na uota te raoi nakon aonnaba ao E na anganira te Maiu ae akea tokina. Iesu bon Rabatan ana tangira te Atua ae kaotaki nakoira are ti a kona n nora ao ni katonga Irouna kororaoi te Maiu ae Onraken te Maiu.

Tariu ao maneu kaubain Nei Maria nakoira ngaira natina a bon bane n ranga nako man rinean Nei Maria iroun te Atua ba e na riki ba tinan te Natinia ae te Atua ae lesu. Inanon te Kiritimati ao ti anganaki iroun Nei Maria ara tai are ti kona ni butimaea iai lesu ao n anganna ara tangira ma ara akoi. Ngkana ti kawara lesu ni kamauria n ana tabo are bungiaki iai ao te bai teuana ae ti riai ni katauraoira iai ao ni butia Tinana ba e kariaia ba ti na kona n toba lesu te Tei ao ni ba-

